

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๕/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

อัยการสูงสุด ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังประชาชน ผู้ถูกร้อง เนื่องจากนายชวรัตน์ ชาญวีรกูล รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและเป็นกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน ซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนจังหวัดเชียงราย กลุ่มจังหวัดที่ ๑ พรรคพลังประชาชน กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔ (๑) (๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๑ ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กับขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชนมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้มีคำสั่งให้ยุบพรรคพลังประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗

ได้ตรวจคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว คดีนี้มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยดังนี้

ประเด็นข้อแรก นายชวรัตน์ ชาญวีรกูล รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นข้อสอง มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นข้อสาม หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นข้อแรก นายยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชน กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องคัดค้านของนายวิจิตร ยอดสุวรรณ แล้วฟังได้ว่า นายยงยุทธ และนางสาวละออง ดิยะไพรัช กระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ มาตรา ๕๓ (๑) และมาตรา ๕๓ และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดตามความเห็นที่ ๒๘/๒๕๕๑ ว่า นายยงยุทธ กระทำผิดจริง แล้วต่อมาคณะกรรมการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาพิจารณาแล้วมีคำสั่งที่ ๕๐๑๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ว่า นายยงยุทธ ได้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ มาตรา ๕๓ และการกระทำดังกล่าวมีผลทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเชียงรายมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามคำร้องของคณะกรรมการเลือกตั้ง จึงมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายยงยุทธ มีกำหนดเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่มิได้คำสั่ง และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงราย เขตเลือกตั้งที่ ๓ ใหม่ จำนวน ๑ คน แทนนางสาวละออง ดิยะไพรัช ซึ่งเป็นพวกของนายยงยุทธ จากการที่ศาลฎีกาได้มีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดท้ายแล้ว จึงต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ศาลฎีกาวินิจฉัย จะฟังข้อเท็จจริงเป็นอื่นมิได้ หากจะรับฟังข้อเท็จจริงไม่ตรงกับคำวินิจฉัยของศาลฎีกาก็จะเป็นการเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยคำสั่งศาลฎีกาอันถึงที่สุดแล้ว ซึ่งมีอาจกระทำได้ ดังนั้นการที่ผู้ถูกร้องจะขอนำสืบไต่สวนเพื่อหักล้างประเด็นข้อนี้ว่า นายยงยุทธมิได้กระทำความผิด จึงมีจำเป็นต้องไต่สวนและรับฟังในประเด็นข้อนี้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า นายยงยุทธกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ จริง

ประเด็นข้อที่สองมีว่า มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔ บัญญัติว่า เมื่อพรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง (๑)... เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ... (๒) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เห็นว่า นายยงยุทธ ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและเป็นกรรมการบริหารพรรค กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ การกระทำของนายยงยุทธดังกล่าวจึงเป็นการกระทำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔ (๑) และ (๒) อันเป็นเหตุให้อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้ มีข้อพิจารณาต่อไปว่าสมควรยุบพรรคพลังประชาชนหรือไม่ เห็นว่า นายยงยุทธ ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคการเมืองและเป็นกรรมการบริหารพรรค อีกทั้งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนกลุ่มจังหวัดที่ ๑ ในนามพรรคพลังประชาชน การเลือกตั้งแบบสัดส่วนนี้เป็นการแบ่งพื้นที่ประเทศออกเป็นแปดกลุ่มจังหวัด และให้แต่ละกลุ่มจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งโดยแต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สิบคน การเลือกตั้งแบบสัดส่วนจะมีผลไปทั้งกลุ่มจังหวัดมิได้มีผลเพียงจังหวัดหนึ่งจังหวัดใด มิได้มีผลเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีผลต่อผู้สมัครคนอื่น มีผลถึงพรรคการเมืองโดยรวม และมีผลต่อพรรคการเมืองอื่นเพราะจะนำคะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับในเขตเลือกตั้งนั้นมารวมกัน แล้วคำนวณเพื่อแบ่งจำนวนผู้ที่จะได้รับเลือกของแต่ละพรรคการเมือง เป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับจำนวนคะแนนรวมข้างต้น คะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น โดยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีรายชื่อในบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตามเกณฑ์คะแนนที่คำนวณได้เรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น ดังนั้น การกระทำของนายยงยุทธจึงเป็นการกระทำเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่พรรคพลังประชาชนโดยตรง เป็นการกระทำในนามพรรคพลังประชาชน ย่อมมีผลผูกพันต่อพรรคพลังประชาชน แม้ผู้บริหารหรือกรรมการบริหารพรรคอื่นจะมิได้มีส่วนร่วมรู้เห็นด้วยก็ตาม ก็ต้องมีผลผูกพันต่อการกระทำที่รองหัวหน้าพรรคซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคได้กระทำไป ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นสมควรให้ยุบพรรคพลังประชาชนผู้ถูกร้อง

ประเด็นข้อสุดท้ายมีว่า หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ต้องถูกเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง หรือไม่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติว่า...ในกรณีที่

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติบังคับไว้เลยว่าหากศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ ยุบพรรค ต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง จะใช้ดุลพินิจเป็นอื่นไม่ได้ ต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ ยุบพรรคการเมืองสถานเดียว

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นว่าให้ยุบพรรคพลังประชาชนผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔ (๑) (๒) และให้เพิกถอนสิทธิ เลือกตั้งของหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน มีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่ มีคำสั่งนี้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง

นายบุรีชัย มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ